

KOMENTARZ PRAWNIKA

Pożyczki wspólników w nowej ustawie

DAWID MIELCARSKI
adwokat w KSP Legal and Tax Advice
w Katowicach

Od 1 stycznia 2016 r. wchodzi w życie istotna zmiana przepisów regulujących kwestie upadłości oraz postępowania naprawczego. Dotychczasowa ustawa z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, zmieni nazwę na ustawę – Prawo upadłościowe (regulować będzie upadłość obejmującą likwidację podmiotu), oraz zacznie obowiązywać całkiem nowy akt prawny: ustawa z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, która zawierać będzie przepisy dotyczące postępowania układowego oraz naprawczego (w nowej formie).

Zmienione regulacje dotyczyć będą między innymi sposobu traktowania pożyczek wspólników (oraz akcjonariuszy) udzielonych upadłemu. W myśl obowiązujących regulacji zawartych w art. 14 § 3 Kodeksu spółek handlowych wierzytelność wspólnika albo akcjonariusza z tytułu pożyczki udzielonej spółce kapitałowej uważa się za jego wkład do spółki w przypadku ogłoszenia jej upadłości w terminie dwóch lat od dnia zawarcia umowy pożyczki. Regulacja ta powoduje, że w określonych sytuacjach (ogłoszenie upadłości spółki w terminie 2 lat od zawarcia umowy pożyczki) rzeczywisty wkład wspólnika (akcjonariusza) do spółki będzie wyższy, niż wynikałoby to z umowy spółki (statutu) – właśnie o kwotę udzielonej pożyczki.

Wraz z 1 stycznia 2016 r. wskazany art. 14 § 3 Kodeksu spółek handlowych traci moc. Od tej daty (zgodnie z art. 342 ust. 1 pkt 4 nowego Prawa upadłościowego) należności wspólników albo akcjonariuszy z tytułu pożyczki dokonanej na rzecz upadłego będącego spółką kapitałową w okresie 5 lat przed ogłoszeniem upadłości (wraz z odsetkami) będą mogły być przedmiotem zgłoszenia do masy upadłości spółki. Jednak pozycja wspólników (akcjonariuszy) związana z dochodzeniem kwoty objętych udzieloną pożyczką od upadłej spółki jest o tyle niekorzystna, że ich wierzytelności podlegają zaspokojeniu z funduszy masy upadłości w czwartej – ostatniej – kategorii.

Pewną szansą dla wspólników (udziałowców) w poprawieniu swojej pozycji jako wierzycieli masy upadłości z tytułu pożyczek udzielonych upadłej spółce jest ustanowienie zabezpieczeń rzeczowych dla udzielonych pożyczek (czyli np. hipoteki lub zastawu). Zgodnie bowiem z art. 336 nowego Prawa upadłościowego sumy uzyskane z likwidacji przedmiotu zabezpieczenia podlegają w pierwszej kolejności na zaspokojeniu wierzycieli posiadających zabezpieczenie rzeczowe. Przy czym nowe prawo upadłościowe nie zawiera regulacji wyłączających stosowanie pierwszeństwa zaspokojenia wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo w sytuacji, gdy wierzycielami tymi są wspólnicy (akcjonariusze) spółki. Wspólnicy powinni jednak mieć na uwadze, że wobec masy upadłości skuteczne są tylko takie zabezpieczenia udzielonych przez nich pożyczek, które nie prowadzą (nawet hipotetycznie) do pokrzywdzenia wierzycieli upadłego (czyli nie są czynnościami, które mogą zostać uznane za bezskuteczne wobec upadłego). © ®